

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "ผลกระทบของการย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมืองของแรงงานเด็กที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์" ผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางและยังถือเป็นเมืองหลักแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกำลังมีการขยายตัวเมืองอันน่าจะทำให้มีความต้องการใช้แรงงานเด็กมากอย่างเด่นชัด ซึ่งจะเหมาะสมที่จะศึกษาสภาพทั่วไปของแรงงานเด็ก และผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่นเข้ามาในเขตเมือง ตลอดจนรูปแบบการย้ายถิ่นของแรงงานเด็กและความคิดเห็นต่อภาวะเจริญพันธุ์ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานเด็กต่อไป

1. รูปแบบการศึกษาวิจัย

การศึกษาดังนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์แรงงานเด็ก และใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) สำหรับการสัมภาษณ์แบบลึก (Indepth Interview) แรงงานเด็กและพ่อ-แม่ของแรงงานเด็ก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้ คือ แรงงานเด็กที่มีอายุระหว่าง 11-19 ปีที่ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเขตจังหวัดขอนแก่น จากสถิติของสำนักงานแรงงานจังหวัดคาดประมาณว่ามีจำนวนแรงงานเด็กราว 3,000 คน ที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม ปั่นน้ำมัน อยู่ซ่อมรถยนต์ ร้านอาหาร สถานบันเทิง และหัตถกรรมสิ่งทอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) เลือกตัวอย่างมาศึกษา ทั้งนี้เพราะแรงงานเหล่านี้ทำงานหลากหลายและเวลาของการทำงานต่างกัน จึงเลือกตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยพบในขณะออกเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นช่วงก่อน-หลังทำงานเป็นตัวอย่างในการศึกษา เพื่อไม่ให้กระทบต่อการทำงานของแรงงานเด็กด้วย อย่างไรก็ตามก็ได้สุ่มตัวอย่างแรงงานเด็กตามลักษณะงาน เพื่อให้กระจายและครอบคลุมมากที่สุดด้วย และยังทำให้แรงงานเด็กมีอิสระที่จะตอบคำถามเพราะไม่อยู่ในสายตาของนายจ้าง อันคาดว่าจะทำให้

ได้ข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้สูงประกอบด้วย สำหรับการสัมภาษณ์แบบลึกได้เลือกผู้มั่งรงาน
เด็กแบบบังเอิญเช่นกันจากหมู่บ้านหนึ่งที่มีแรงงานเด็กย้ายเข้ามาทำงานในเมืองมาก

3. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

หน่วยในการวิเคราะห์ คือ แรงงานเด็กที่ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเขตเมือง
เป็นหน่วยวิเคราะห์ ระดับปัจเจกบุคคล

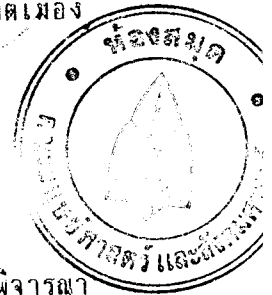
4. การวัดตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การวัดตัวแปรตาม ได้แก่

1. รูปแบบการย้ายถิ่นของแรงงานเด็กที่ย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง ซึ่งพิจารณา
ว่าเป็นการย้ายถิ่นแบบชั่วคราวหรือย้ายถิ่นแบบถาวร
2. ความคิดเห็นต่อภาวะเจริญพันธุ์ ซึ่งพิจารณาจากทัศนคติต่อจำนวนบุตรใน
อุดมคติ การวางแผนครอบครัว การมีบุตรและเพศบุตร

4.2 การวัดตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ พิจารณาจากเพศชายและหญิง
2. อายุ พิจารณาจากอายุจริงของแรงงานเด็กที่ย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง นับ
จำนวนเต็ม
3. ระดับการศึกษา พิจารณาจากระดับการศึกษาสูงสุด ก่อนย้ายถิ่นเข้าสู่เขต
เมือง
4. ระยะเวลาที่ออกมาทำงาน พิจารณาจากจำนวนเต็มปีที่แรงงานเด็กออก
มาทำงานในเขตเมือง
5. ลักษณะงานที่ทำ พิจารณาจากประเภทของงานที่แรงงานเด็กทำอยู่ใน
ปัจจุบัน
6. จำนวนแรงงานของครัวเรือน พิจารณาจากจำนวนผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานคือ
ระหว่าง 15-60 ปี ของครัวเรือนแรงงานเด็ก
7. รายได้ของครัวเรือน พิจารณาจากจำนวนเงินที่เป็นรายได้รวม (ยังไม่
หักรายจ่าย) ต่อปีของครัวเรือนแรงงานเด็ก

วิ
HD
6250
๖๕๕๕
๐๕๐๑
ก.ย

8. อาชีพของพ่อแม่ พิจารณาจากลักษณะการประกอบอาชีพหลัก (ที่ก่อให้เกิด รายได้รวม) ของพ่อแม่แรงงานเด็ก

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดซึ่งมาจากวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของแรงงานเด็ก

เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตลอดจนประวัติด้านครัวเรือน ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ และอาชีพของพ่อแม่และประวัติและสถานภาพการทำงานของแรงงานเด็ก ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายปิด (Close Ended Questions)

ส่วนที่ 2 รูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานเด็ก

เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสาเหตุการย้ายเข้ามาทำงานในเขตเมือง ลักษณะการทำงานและการพักอาศัยในเขตเมือง ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 3 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

เป็นข้อคำถามเชิงเปรียบเทียบก่อนออกมาทำงานกับปัจจุบันที่ออกมาทำงานแล้ว ในประเด็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของครัวเรือน ความมั่งคั่งในฐานะและสถานภาพของแรงงานเด็ก ซึ่งมีลักษณะคำตอบใช่และไม่ใช่ ข้อคำถามส่วนนี้มี 27 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อภาวะเจริญพันธุ์

เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาวะเจริญพันธุ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างโดยใช้ลักษณะการประมาณค่า (Rating Scale) เป็น 3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ข้อคำถามส่วนนี้มี 27 ข้อ

เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Pre-test) กับแรงงานเด็กที่เข้ามาทำงานในขอนแก่น ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพด้วยค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) อีกทั้งปรับปรุงจนได้แบบสัมภาษณ์ที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) สำหรับสัมภาษณ์แบบลึกซึ้งกับแรงงานเด็กและพ่อ-แม่ของแรงงานเด็ก เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบต่อตัวแรงงานเด็ก

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยร่วมกับผู้ช่วยวิจัยอีก 1 คนได้ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการปรับปรุงแล้ว หลังการสัมภาษณ์แต่ละรายจะดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทันที เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกมาสัมภาษณ์นั้นเป็นการเลือกมาโดยสุ่มอย่างบังเอิญ หากแบบสัมภาษณ์ไม่สมบูรณ์โอกาสที่จะติดตามตัวอย่างเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลอาจทำได้ยาก ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการหลังจากการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้วการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 18 กันยายน 2535 ถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2535

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์ มาลงรหัส (Coding) ตามคู่มือลงรหัสของแบบสัมภาษณ์
2. ทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการลงรหัสไว้ในแผ่นข้อมูล
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4.2 ใช้ค่าสถิติ χ^2 - test ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
- 4.3 ใช้ค่าสถิติ t-test หรือ ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรตาม

5. สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการรวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ตามวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

6. นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการเสนอข้อมูลทั้งตารางและบรรยาย